

võimaluse otsustada, millise maitsega on kevadel poelettidele jõudev laulu- ja tantsupeo jäätis. Lapsed maitsevad maasika-, mango-meloni, karamelli-, pohla-, mustikametsmaasika ja kirsimaitselist vanillijäätist. Lapsed otsustasid, et jäätis tuleb maasikamaitseline. Enim kiitust pälviv jäätis läheb märtsis tootmisse ning jõuab aprillis lettidele tänavuse laulu- ja tantsupeo jäätisena.

Tublid raamatukogu töötajad saavad raemedali

► Linn otsustas anda seoses keskraamatukogu 110. aastapäevaga raemedali Kalamaja raamatukogu juhatajale Kaja Palmistele (pildil) ja keskraamatukogu majandusdirektorile Kaie Leemendile. Esimene saab raemedali seoses 40. tööjuubeli ja teine silmapaistva töö eest keskraamatukogu finantsjuhina ja haldusteenistuse töökorraldajana. Raemedalid antakse üle 23. veebruaril Salme kultuurikeskuses keskraamatukogu 110. aastapäeva tähistamisel. Raemedali andmist neile taotles Tallinna kultuuriamet.

vandada juba 3,9 miljonit tonni. Samal ajal tahab kaevemahutu suurendada ka Eesti Energia kontserni kuuluv ettevõtte Enefit Kaevandused. Estonia kaevandus kasvatab aastast kaevandamismahtu näiteks 0,8 miljonit euro võrra. Kuu rekordi püstitamisel töötas Estonia kaevandus seitse päeva nädalas ja samamoodi jätkatakse.

Enefit Kaevanduste juhatuse esimees Ahti Puur ütles, et ettevõtte planeerib kaevandusmahudeks ilusamaid arve kui mullu, ja loodab, et kõik läheb tõusvas joones. Ettevõttel pole mingit vajadust inimeste arvu vähendada, vastupidi, juurde on võetud hulk ajutisi töötajaid.

Rõivase dotatsioon töötab hästi

«Ühelt poolt on tore, kui inimesed tööd saavad, aga teiselt poolt jätab see kahtlase mulje, et riik on eelmisel aastal ettevõtetele väga magusa kingituse teinud,» kommenteeris seda olukorda Keskkonnaõiguse Keskuse jurist Siim Vahtrus, kelle hinnangul põhineb eelmise valitsuse kiirkorras tehtud otsus peaaugalt tootjate jutul, mitte aga tegelikul olukorral. Vahtrus kahtles, kas valitsus tookord ettevõtjate väiteid nende majandusseisu ja tegevuse tasuvuse kohta üldse põhjalikult kontrollis. «Tundub uisapäisa tehtud otsusena, millele viitas ka riigikontroll,» hindas Vahtrus põlevkivikuningatele tehtud magusat kingitust, mille kallal on nood nüüd asunud maiustama. «Otsuse tegemise ajal oli hetk, mil VKG ähvardas inimesed tööta jätta. Te-

suse tagajärjel maksame maksimaksjatena ettevõtjate kasumeid kinni ning saame «kauba peale» keskkonna saastamise. Lõppastmes maksame kõik ka selle eest,» mainis Vahtrus. «Riigil tuleb hakata tegelema põlevkivienergeetika lõpetamise plaaniga.»

Maksumaksja nuumab looduse saastajaid igal aastal 60 miljoni euroga.

Võiks arvata, et kogu see pidu on läinud lahti tänu elektrienergia ja õli turuhindade kasvule, kuid lähemal vaatlusel avaneb natuke teistsugune pilt. Võib öelda, et isegi suurema hoo on põlevkivibuumile andnud Taavi Rõivase valitsuse magus kingitus, mis umbes aasta tagasi põlevkivikuningatele tehti. Meenutame, et valitsus käis Narvas ja Ida-Virumaal ning allus ilma igasuguse kriitikata põlevkivikaevandajate ultimaatumile: te kas vabastate meid koormavatest saastetasetest või paneme oma poe kinni ja siis võib tööta jäänud vihasel rahval käitumine olla juba ettearvatu.

Nii vabastatigi põlevkivitootjad 80% ulatuses keskkonnatasudest, mis teeb kokku umbes 60 miljonit eurot. Selle tagajärjel suureneb järjest looduse saastamine ja oht inimeste tervisele. Terviseamet uuris koos Tartu Ülikooliga 2014–2015 Virumaa põlevkivitööstuse mõju inimeste tervisele. Tulemused näitasid,

JUSTKUI HEATEGIJA: Reformierakondlane Taavi Rõivas oli ük kütusehinna langemise tõttu raskustes

et Ida-Virumaa elanike tervis on halvem kui mujal Eestis ja selle üks põhjus on just põlevkivitööstuse tekitatud saaste. Ida-Virumaa lastel on enam hingamis- ja vereringelundite haigusi ning vereringelundite haigustesse surevad Ida-Virumaa elanikud rohkem kui mujal Eestis. Oluliselt suurem on suremus ka õnnetusjuhtumite, mürgistuste ning traumade tõttu. Statistikaameti andmed kõnelevad, et Ida-Virumaal sündinud lapse oodatav eluiga on endiselt peaaegu viis aastat väiksem kui Tartus või Tallinnas sündinud lapsel.

Pole alust arvata, et põlevkivitööstuse saaste ei oma siin tähtsust. Küsimus on ainult selles, mil määral see inimeste tervist ja eluiga mõjutab.

Neelab 90% tarbitavast veest

Terviseuuringute juht, Tartu ülikooli keskkonnatervishoiu dotsent Hans Orru peab väga vajalikuks selle töö jätkamist, mis on ka kavas, kuid kuna põlevkivitööstus praegu keskkonnatasusid sama hästi kui ei maksa, siis pole ka raha uuringute jätkamiseks. «Me mõttsime, kui terved on laste hingamisteed. Ida-Viru lastel on hingamisteed palju rohkem põletikulised kui teiste piir-

kondade, näiteks Tartumaa lastel,» rääkis Orru. «See suurendab astmariski.» Kõige suuremasse riskirühma kuuluvad Kiviõli lapsed, kes kõik peaksid minema arsti juurde end kontrollima. Aga seda paraku ei tehta.

Põlevkivist tekkiv õhusaaste vajaks Orru sõnul veel tõsisem uurimist. «Meil puudub hea ülevaade sellest, milline ettevõtte kui palju õhku saastab,» selgitas ta. «Paljud ettevõtted isegi ei deklareeri oma saastet. Peale põlevkivisektori on seal ka teisi väiksemaid tööstusettevõtteid, kes jätavad pahatihiti üldse oma andmed esitamata. Seepärast erines ka prognoositav saaste sellest, mis oli tegelikult. Kui meie uuringu tulemused välja tulid, siis oli halb aeg, nafta hinnad hakkasid alla minema ja inimeste töötus kerkis suuremaks probleemiks kui see, kuidas mürgid mõjutavad nende tervist. Nüüd oleks vaja välja selgitada, kust tulevad käärid modelleeritava ja tegeliku saastamise vahel, et paremini kontrollida, kes kui palju saastab.»

Edaspidi ongi kavas õhu seisundi ja inimeste tervise vahelisi seoseid veel täpsemalt uurida. Aga raha selleks ei ole, tõdes Orru: «Kuna saastetasud on drastiliselt vähenenud, siis keskkonnainvensteeringute keskuse eel-

arves on auk, summad, mida kasutada, on jäänud väikseks.»

Niisiis on Rõivase kingitus veel teine must külg – me ei teagi teada, kas mitte Ida-Viru laste õhk ei ole lühema eluea põhjus.

Põlevkivienergeetika andis meile 5% SKT-st, aga tekitab kõikidest keskkonnaprobleemidest. Teisisõnu tekitab põlevkivi lõviosa tootmisjäätmetest. Lõviosa veel neelab tohutult hulgal puuvett, ligi 90% kogu Eesti veest, misest, aga annab vastu 70% õhusaastest. Kuigi 20 aastat tagasi olnud põlevkivi arengukava kirjutas, et neid halbu keskkonnamõjusid kavatsetakse vähendada, pole see väga hästi õnnestunud, nagu on kinnitanud ka keskkonnakontrolli aruanded.

Kurb on see, et meie kõikides maksimaksjatena Rõivas on antud dotatsiooni kinni ja saastavastu mitte just odavat elu, ning saastatud keskkonna. Kõige suurem probleem on hind eelmise valitsuse hirmu pärast Ida-Virumaa inimestele. «Tundub, et me hakkame maksimaksjatena ettevõtjate kasumaks kinni maksma ja maksame põlevkivi looduse saastamise eest,» mainis Vahtrus. Täpselt sama näis oldi hiljuti Tallinnas toimunud maavarade teemalises aruandes. Kumus.